

Lesmap

Educatieve theatervoorstelling 'Sex Thing'

De Nuance
Haviklaan 61/101
2100 Deurne
www.denuance.be
Mail: mattias@denuance.be

Het verhaal

Een klasreünie. Iedereen is uitgenodigd behalve Anna. Jaren geleden stuurden haar klasgenoten een naaktfoto van haar de hele school rond. Haar aanwezigheid zou dus wel eens een boel pijnlijke herinneringen naar boven kunnen halen.

Maar Anna komt toch. Meer zelfs, ze neemt de microfoon en confronteert de zaal met haar verhaal.

Hoe ze verliefd werd. Hoe ze niet wist dat die jongen met zijn vrienden een weddenschap had afgesloten om een naaktfoto van haar te bemachtigen. Hoe ze naar elkaar toegroeiden. Hoe Anna hem een foto van haar trotse borstjes stuurde. Hoe hij twijfelde maar uiteindelijk toch onder de druk van zijn vrienden bezweek. En hoe ze vervolgens de controle over de situatie verloren...

Anna vertelt haar verhaal niet alleen. Ze krijgt de hulp van de gitarist die werd ingehuurd om de reünie op te vrolijken. Woorden en muziek glijden in elkaar en verstrengelen zich tot een poëtische, associatieve rock & roll vertelling.

Ook het publiek krijgt een rol. Anna spreekt hen voortdurend aan als haar ex klasgenoten. Op die manier kunnen ze niet anders dan in haar hoofd kruipen. Zo laat de voorstelling hen de impact van een schijnbaar onschuldige handeling als het doorsturen van een foto aan den lijve ondervinden.

Doelgroep

Deze voorstelling is geschikt voor alle jongeren van de 2de, 3de en 4de jaar secundair onderwijs, alle richtingen. De werkvormen achteraan in deze map, zijn afgestemd op deze doelgroep.

'Sex Thing' is ook geschikt voor alle ouders, ouderverenigingen, studenten uit de lerarenopleiding en welzijnswerkers.

Inhoudstafel

<i>Het verhaal</i>	2
<i>Doelgroep</i>	2
<i>Inhoudstafel</i>	3
1. Sexting: achtergrond, cijfers en visie op preventie	4
2. Methodieken en werkvormen	7
<i>2.1. Verwerken van de voorstelling</i>	7
A. Nabespreking aan de hand van stellingen en meerkeuzevragen	7
B. Nabespreking aan de hand van personages en fragmenten	17
<i>2.2. Activiteiten rond sexting los van de voorstelling</i>	19
A. Inleefoefening: de betrokken partijen bij uit de hand gelopen sexting	19
B. Creatieve oefening met slogans	19
C. '#Sextmasjien': Facebook chatbot voor jongeren	21
3. Website www.sexting.be	22
4. EHBS: Eerste Hulp bij Sexting	22
5. Inspiratiebronnen	24

1. Sexting: achtergrond, cijfers en visie op preventie

Vooraleer met deze lesmap aan de slag te gaan, is het belangrijk om u als begeleider even te verdiepen in het fenomeen sexting en de visie van de makers van de voorstelling op effectieve preventie van uit de hand gelopen sexting.

Op de première avond van 'Sex Thing' gaf Child Focus CEO Heidi de Pauw een korte speech met achtergrondinformatie, cijfers en de visie van Child Focus.

Enkele weken na de première pleegde een tiener uit Ninove zelfmoord na een geval van misgelopen sexting. Naar aanleiding daarvan schreef regisseur Mattias De Paep een opiniebijdrage voor De Standaard.

Beide teksten kan u hieronder terugvinden. Samen geven ze een prima inhoudelijke achtergrond bij 'Sex Thing'.

1.1 Child Focus en 'sexting': speech CEO Heidi De Pauw

" Wanneer sexting verkeerd afloopt, komt de seksuele integriteit van de betrokken persoon in gevaar. Daarom zet Child Focus, als stichting voor vermiste en seksueel uitgebuite kinderen, zich op dagelijkse basis in op het bestrijden van de verschillende vormen van seksuele uitbuiting. Zowel online als offline. Naast de usual suspects als kinderpornografie, kinderprostitutie en kindersekstoerisme vallen ook online vormen als grooming, sextortion en problematische sexting hieronder.

Ik zeg bewust problematische sexting. Want in feite – en dit zou geen progressieve uitspraak meer mogen zijn – is sexting as such niets problematisch en zelfs een normaal onderdeel van de seksuele ontwikkeling van jongeren. Tenminste, zolang het niet onder druk, en binnen de context van een gezonde gelijkwaardige relatie gebeurt.

Problematisch wordt het pas wanneer foto's ongevraagd worden doorgestuurd...

Trouwens, wist u dat sexting eigenlijk van allen tijde is? Van Japanse pornografische prenten uit de 17de eeuw naar sexy polaroids op de post doen en bellen naar sekslijnen... elke generatie is er eigenlijk al mee in contact gekomen. Vroeger moest men gewoon creatiever zijn. Het eerste verkeerd afgelopen sextingverhaal ons bekend dateert van 1861, toen de verkeerde persoon –over de telegraaf – een pikante sext te horen kreeg... in morse...

Het is niet zo vandaag de dag dat elke jongere de borsten of penis te grabbel gooit. De meest recente cijfers uit het Apestaartjaren onderzoek bewijzen dit: 8,1 % van de jongeren (12 -18) gaf toe in de voorbije twee maanden een seksueel getinte foto van zichzelf gemaakt en verspreid te hebben. Tegelijkertijd ontving van deze zelfde groep jongeren maar liefst 25,6 % een dergelijke foto. Een sterk teken aan de wand dat sexting nog vaak verkeerd loopt. En dit is net waar we – zeker vandaag – willen op inzetten. Want sharing ain't caring...

Wanneer men ongevraagd shared, loopt het mis. En wanneer het misloopt, loopt het grondig mis! Jaar na jaar krijgt Child Focus steeds meer oproepen over problematische, of secundaire sexting. In 2016 behandelde Child Focus maar liefst 123 verschillende uit de hand gelopen sexting-dossiers. Dit wilt zeggen dat iemand ongevraagd iemands 'sext' (of pikante foto) heeft gedeeld met anderen. En de gevolgen hiervan, zijn desastreus in het hoofd van een onzekere tiener. Problemen met sexting ontstaan vaak na ruzie of spaak gelopen relaties, wanneer de beelden doorgestuurd worden naar derden. En eenmaal een dergelijke foto verspreid raakt in cyberspace, verliest men de controle over de beelden. En de cijfers bewijzen dit, met 3 keer meer ontvangers dan verzenders van een sext. Hoe is dat nu in godsnaam mogelijk?

Een eerste verklaring ligt voor de hand... Maar liefst 81 % van alle Vlaamse sexts worden verzonden via Snapchat. Het probleem hierbij is dat de app jongeren een vals gevoel van veiligheid geeft. Ze durven dan verder gaan in hun pikante berichtjes, aangezien de

foto's toch na een aantal seconden weer verdwijnen. Maar tegelijkertijd neemt 50 % van de jongeren verschillende screenshots per week.

Een andere verklaring vinden we vooral bij de jongens. Eén op de vier jongens zou een gekregen sext tonen aan een vriend, terwijl dat bij de meisjes slechts 7 % is. En, 5 % van de jongens zou nog verder gaan en een gekregen sext gewoon posten op sociale media.

En er lijkt een gouden sexting-regel te bestaan. Meer dan 70 % van de jongeren gaat akkoord met de stelling dat, wanneer een sexting-verhaal misloopt, dat enkel de schuld kan zijn van de verzender. Natuurlijk, de jongere in kwestie heeft toch ZELF beslist om halfnaakt te poseren? Je moet maar zo dom niet zijn. "Eigen schuld, dikke bult" als gangbare discours, en dat zien we ook bij volwassenen. Over de ontvanger van een sext wordt niet gepraat. Over de verspreider van een sext van iemand anders wordt niet gepraat. Noch over de groep meelopers die voor verdere verspreiding zorgen.

Toen we met deze cijfers om de oren werden geslagen, wisten we meteen wat we moesten doen. Want preventie van problematisch sexting is voor ons tweeledig. Enerzijds gaan we ons richten op de verzender van een sext, via de oma regel. Makkelijk te visualiseren en effectief: verzend geen foto's via sociale media die je niet bij je oma op de schouw zou willen zien staan. Simpel as that.

Maar daar blijft het dus niet bij. Er is ook nog de persoon die de sext heeft ontvangen en ook nog alle andere omstaanders. Hiervoor geldt volgende regel: iemand heeft jou in vertrouwen genomen door je iets heel persoonlijks te geven. Dat is enkel voor jou bedoeld, dus schaad dat vertrouwen niet.

Want hier komt het wel op neer. Als we niet willen dat kinderen naief zijn. Moeten we dat vooral zelf niet zijn. Er zullen namelijk altijd sextende jongeren zijn. Uiteraard moeten we hen niet extra gaan aanmoedigen en sexting gaan promoten, maar we moeten hen ook zeker niet gaan victimiseren.

Met deze boodschap gingen we aankloppen bij Mattias van theatergezelschap De Nuance. Het is een lang proces geweest om u vandaag deze prachtige monoloog te kunnen voorstellen. We hebben Mattias zodanig ondergedompeld in de donkere krochten van de online wereld - waar niet alles rozegeur en maneschijn is - dat hij vandaag kan beschouwd worden als een sextpert, een expert wat betreft sexting. Uiteraard van belang voor beide partijen, is dat wat we u vandaag voorschotelen letterlijk uit het leven gegrepen is. Met de combinatie van onze expertise en de creatieve verhaalkracht van theatergezelschap De Nuance hebben we jongeren een bij wijlen harde, in your face boodschap voor te schotelen.

Zodat wanneer ze dan toch sexten, dat ze dan weten dat ze dat best doen met iemand die ze volledig vertrouwen... dat ze weten dat snapchat eigenlijk niet zo veilig is als ze denken ... dat ze weten dat ze dat best doen zonder hun gezicht of op een neutrale achtergrond. En nog belangrijker, dat ze weten dat wanneer ze een sext ontvangen, dat dat iets persoonlijks is dat je simpelweg voor jezelf houdt. En dames en heren, indien we dit kunnen bewerkstelligen, zetten we een geweldige stap richting ideale wereld..."

1.2 De Nuance en 'sexting': opinie regisseur Mattias De Paep

"Een jaar geleden werd ik door Child Focus gevraagd een theatervoorstelling te maken over 'sexting'; het versturen van seksueel getinte berichten of beelden via sociale media. En dan voornamelijk hoe het uit de hand kan lopen. Dat proces resulteerde in een zoektocht waarvan ik enkele elementen wil delen.

Het mag misschien verbazen, maar ik ben ervan overtuigd dat er met sexting op zich niets mis is. Dat jongeren experimenteren met seksualiteit en grenzen, is een essentieel onderdeel van hun ontwikkeling. Doordat hun 'online' en 'offline' leven meer en meer met elkaar verweven raken, is het niet meer dan logisch dat dit experiment zich online verderzet. Het is immers een stuk minder confronterend om een intieme foto te maken en digitaal te versturen dan om je letterlijk fysiek bloot te geven aan iemand.

Als het uit vrije wil en in een gelijkwaardige relatie gebeurt, is zo'n foto van jezelf versturen een prachtig compliment aan de ontvanger. Het is een keuze voor het delen van intimiteit. Een ultiem teken van vertrouwen. Wanneer die ander dat vertrouwen schaadt door het beeld verder te verspreiden, komt de klap des te harder aan.

En eenmaal vertrokken, is er geen houden meer aan. Een foto doorsturen is maar een kleine handeling. Je krijgt hem op je telefoon, je beweegt je vinger een paar keer en vervolgens heb je hem gedeeld met al je contactpersonen. Je hoort erbij, je kan meepraten, het creëert een bizar soort samenhang. En de persoon die op die foto staat? Och, die heeft hem toch zelf als eerste verstuurd...

Het afgelopen jaar sprak ik met verschillende groepen jongeren. Telkens weer kreeg ik te horen dat een slachtoffer van fout gelopen sexting het zelf gezocht heeft. Hoe kan je nu zo dom zijn? Slechts een klein groepje gaf aan dat het probleem ligt bij de persoon die besliste de foto door te sturen naar een derde. Helemaal niemand sprak over de grote groep die nadien het beeld bleef verspreiden.

Hoe goedbedoeld ook, een groot deel van de preventiecampagnes die ik tegenkwam, geeft in essentie een gelijkaardige boodschap. Doe het beter niet, vertrouw een ander niet met zoiets intiem, zelfs niet je eigen lief. En als je het dan toch doet, zorg dat je hoofd er niet op staat, zorg voor een achtergrond die niet herkenbaar is, zorg vooral dat niemand kan zien dat jij het bent. Nuttige tips, maar tegelijk zeg je daarmee: je had het zelf in de hand. Willen we echt onze jongeren opvoeden met het idee dat wantrouwen de enige veilige basishouding is?

Fout gelopen sexting is een drama. Iemand die jij vertrouwd, heeft dat vertrouwen geschonden. Je staat letterlijk in je blootje voor je hele school, je vriendenkring, je sportclub. Iedereen praat erover achter je rug. Je ontvangt berichten, privé of openbaar op sociale media, waarin je uitgemaakt wordt voor 'slet' of 'loser'. Ouders, vrienden en leerkrachten doen hun best om je te helpen, maar toch voel je steeds die ene goedbedoelde vraag: waarom heb je toch zoiets doms gedaan? En dat in een fase van je leven waarin je zo zoekend en kwetsbaar bent... Kunnen we ons eigenlijk wel voorstellen hoe ingrijpend en pijnlijk dit moet zijn? Hoe eenzaam en verraden je je dan voelt?

Als we misgelopen sexting en de persoonlijke drama's die het veroorzaakt een halt willen toeroepen, is het tijd om als maatschappij, school, ouder, mens een duidelijk standpunt in te nemen. En voor mij luidt dat als volgt: vertrouwen is geen domheid. Het delen van intimiteit binnen een gelijkwaardige relatie is iets mooi en waardevols. Iets dat je moet koesteren. Daarbij ben jij de eigenaar van je lichaam. Jij mag er voor kiezen om het te tonen. Als een ander jouw vertrouwen schaadt, is hij het die in de fout gaat. Een intieme foto verspreiden zonder toestemming is een digitale vorm van verkrachting. En iedereen die daaraan meewerkt, draagt mee de verantwoordelijkheid voor de gevolgen.

Moeten we dan jongeren die foto's ongevraagd doorsturen als criminelen beschouwen? Uiteraard niet. Daarvoor spelen er te veel zaken als groepsdruk, gekwetste gevoelens en vooroordelen. Maar we moeten hen wel bewust maken van de impact die hun schijnbaar onschuldige handeling heeft op het leven van iemand anders. Want dit fenomeen is lang genoeg onder de radar gebleven. Het is tijd om het in alle openheid bespreekbaar te maken."

2. Methodieken en werkvormen

2.1. Verwerken van de voorstelling

Inleiding en verantwoording:

In dit deel van de lesmap vind je een gevarieerd en ruim aanbod aan spreek-en doe opdrachten. De opbouw is bovendien zo opgesteld dat de leerlingen eerst in een veilige omgeving de voorstelling "Sex Thing" en de personages kunnen nabespreken, waarna de oefeningen zich geleidelijk meer toespitsen op de eigen leefwereld en de klas. Beslis als leerkracht zelf welke oefeningen je best neemt en hoe ver je hierin wil of kan gaan.

A. Nabespreking aan de hand van stellingen en meerkeuzevragen

Activiteit 1: Individuele verwerking: aanvulzinnen

Doelstelling:

- Zich een mening kunnen vormen over thema's in de voorstelling
- Van gedachten wisselen over de thema's in de voorstelling
- Bevorderen van het creatief denken

Context:

De context van deze inleidende oefening is veilig. Er wordt immers eerst in kleine groepjes gewerkt waar vrij gepraat kan worden. Ook gaat het hier voornamelijk over een bespreking van de voorstelling en hoe de leerlingen dit ervaren hebben.

Verloop van de oefening:

Geef de leerlingen de tijd om individueel de zinnen aan te vullen. Nadien vergelijken ze in koppels of kleine groepjes hun resultaten. Nadien is het zinvol een korte klassikale nabespreking te houden (zie hieronder).

Aanvulzinnen:

- Voor mij is het uitlekken van de foto Anna haar eigen schuld omdat...
- Anna kon er helemaal niets aan doen dat de foto uitlekte omdat...
- Ik vind Thomas (de jongen) een smeerlap omdat...
- Ik kan Thomas wel begrijpen omdat...
- Eén ding dat vooral blijft hangen is...
- Ik had niet verwacht dat...
- Wat ik anders zou doen als ik Anna zou zijn is...

- Wat ik aan Anna nog wil zeggen is...

Laat (een aantal van) de leerlingen klassikaal kort vertellen wat hen van de aanvullingen van de ander(en) bijblijft: wat kwam overeen, wat was anders, waarmee waren ze het helemaal niet eens,...

Indien de antwoorden niet spontaan komen, kan de leerkracht doelgerichte vragen stellen. Tip: Hou deze nabespreking best kort en beschouw het als een afsluiter, want deze oefening werd reeds in kleine groepjes gehouden. De thematiek komt bovendien nog in de volgende oefening aan bod.

Aanvulzinnen

(werkbladen)

Vul onderstaande zinnen aan:

1. Voor mij is het uitlekken van de foto Anna haar eigen schuld omdat

.....

.....

.....

2. Anna kon er helemaal niets aan doen dat de foto uitlekte omdat

.....

.....

.....

3. Ik vind Thomas (de jongen) een smeerlap omdat

.....

.....

.....

4. Ik kan Thomas wel begrijpen omdat

.....

.....

.....

5. Eén ding dat vooral blijft hangen is

.....

.....

.....

6. Ik had niet verwacht dat

.....

.....

.....

7. Wat ik anders zou doen als ik Anna zou zijn, is

.....

.....
.....
8. Wat ik aan Anna nog wil zeggen, is

.....
.....
.....

Activiteit 2: Verwerking in een gesprekskring

Doelstelling:

- Gedachten uitwisselen aan de hand van uitspraken
- Bewust worden van de eigen gedachten en gevoelens rond jezelf zijn
- Bewust worden van de eigen gedachten en gevoelens rond pesten

Context:

In deze fase kan de nabespreking van de voorstelling worden opengetrokken naar de klas toe. Deze vragen richten zich hier niet meer alleen op de voorstelling; ze worden persoonlijker.

Verloop van de oefening:

Laat de leerlingen van gedachten wisselen in klassikaal verband over onderstaande vragen.

Vragenreeks 1: eigen leefwereld:

- Wat heeft dit toneelstuk met jezelf te maken?
- Welke scène/welk moment vond jij het meest herkenbaar? Wat vond je in die scène terug uit je eigen leefwereld? Wat was er anders dan wat je zelf meemaakte?
- Welke scène/welk moment vond je het minst herkenbaar? Waarom?
- Wat zal jou het meest bijblijven van deze voorstelling? Waarom?

Vragenreeks 2: citaten

Wanneer Anna zich rechtstreeks tot de zaal richt, neemt ze een aantal duidelijke standpunten in tov 'sexting'. Bedoeling is om daar dieper op in te gaan. U vindt onder elk citaat de intentie van de schrijver.

Vragen bij elk citaat:

- Wat betekent volgens jou volgend citaat?
- Ben je het ermee eens? Waarom wel/niet?

Citaten:

- ***"Ik ben zoals de puist op uwe neus. Ge kunt mij weg schminken. Heel de dag doen alsof ik niet besta. Maar als ge 's avonds voor de spiegel staat en eerlijk zijt met uzelf, dan zit ik daar weer."***

Betekenis:

Als je iets verkeerd gedaan hebt tov iemand anders, duw je dat vaak weg. Maar eigenlijk, als je echt eerlijk bent, besef je heel goed wat je hebt aangericht.

- ***"In 't echt zoudt ge het niet doen hé. U met ne verreijker in de boskes verstoppén. Met een camera langs de regenpijp naar boven kruipen om door 't venster van de badkamer te loeren als ik onder de douche sta. Da's veel te veel moeite! Had ge dat maar gedaan. Dan zoudt ge het misschien gezien hebben... Ge zou gehoord hebben dat ik begon te gillen als mijn eigen vader of broer zonder kloppen de badkamer binnen kwamen. Ge zou gezien hebben dat ik ze bekeek voor de spiegel en mij afvroeg of ze niet te klein waren. Of te groot. Ge zou geweten hebben dat ik ze woog in mijn hand om te voelen of ze wel alle twee even zwaar waren... Ge zou gevoeld hebben dat ik er ergens trots op was en mij er tegelijk voor schaamde... Zou dat u tegen gehouden hebben? Moest ge beseft hebben hoe intiem zo'n beginnende borstjes zijn? Ik hoop het... Ik hoop het voor u. "***

Betekenis:

Een foto doorsturen kost heel weinig moeite. Daarom gebeurt het zo massaal. Je ziet ook enkel de foto. De mens erachter en de gevoelens die daarbij horen, zie je niet. Moest je die wel zien, zou je misschien beter beseffen wat je aanricht door een foto te verspreiden. En dan zou je het misschien niet doen.

- ***"De foto die ge subiet gaat zien, heb ik gemaakt. Ik heb beslist ze mee te brengen. En ik beslis om ze te laten zien. Ik beslis. Dat is het verschil. Dat maakt het totaal iets anders. Of is seks voor u hetzelfde als verkrachting?"***

Betekenis:

Het gaat niet om wat er op de foto staat. Het gaat om wat de persoon die er op staat er mee wil doen. Dezelfde foto tonen mét en zònder toestemming van degene die er op staat, is een heel ander gegeven. Net zoals seks mét toestemming mooi en leuk is en seks zònder toestemming verkrachting.

Activiteit 3: Stellingenspel

Doelstelling:

Vooroordelen rond pesten nuanceren

Context van deze oefening:

Bij deze discussie wordt van de leerlingen gevraagd om open kaart te spelen over confronterende uitspraken. De context blijft eerder veilig. Er hoeven geen namen te vallen of persoonlijke zaken vermeld te worden. Als leerkracht kan je zelf beslissen hoe ver je hierin kan gaan, afhankelijk van je klas. In deze oefening is de sturende en docerende rol van de leerkracht in ieder geval een zeer belangrijke factor. Probeer hier de leerlingen bijvoorbeeld bij te brengen dat het niet de persoon is die op de foto staat die in de fout gaat, maar wel al degenen die ze zonder toestemming verspreiden. Neem in eerste instantie een faciliterende positie, maar als dit niet spontaan uit de groep naar voor komt, kan het nodig zijn om zelf duidelijk een standpunt in te nemen.

Verloop van de oefening:

Neem twee tegenover elkaar liggende muren. Hang aan één muur een groen blad en aan de andere muur een rood blad. De leerlingen verzamelen in het midden van de klas.

Lees onderstaande stellingen voor en geef de leerlingen vijf seconden om naar de muur van hun keuze te gaan: de muur met het groene blad als ze het met de stelling eens zijn; de muur met het rode blad als ze het niet met de stelling eens zijn.

Laat nadien de leerlingen hun keuze toelichten. U vindt onder elke stelling een insteek om de discussie aan te zwengelen/te sturen.

Stellingen:

Als iemands naaktfoto de ronde doet, heeft hij/zij er zelf om gevraagd.

- Eens: hoe vragen ze daar dan om?
- Oneens: hij/zij heeft de foto toch gemaakt en doorgegeven?

Wie een foto ongevraagd verspreid, moet keihard gestraft worden.

- Eens: waarom? wat is een goede straf?
- Oneens: mogen ze er dan zomaar mee weg komen? wat moet er dan wel gebeuren?

Iedereen die een foto nadien doorstuurt, is even schuldig als degene die ze ongevraagd openbaar gemaakt heeft.

- Eens: waarom? ze hebben het zelf toch niet in gang gezet?
- Oneens: ze zorgen er toch actief mee voor dat het probleem groter wordt?

Je mag niemand vertrouwen. Zelfs niet je eigen lief.

- Eens: Kan je dan iemand graag zien en met iemand samen zijn die je niet vertrouwt?
- Oneens: Is dat niet naïef? Heel weinig koppels van jullie leeftijd blijven voor altijd samen...

Als er een foto van jou de ronde doet, moet je het je niet te veel aantrekken. Dan stopt het wel vanzelf.

- Eens: kan je dat dan zelf kiezen? Hoe hard je je iets aantrekt?

- Oneens: door er belang aan te hechten, geef je je pesters toch wat ze willen?

Mijn ouders mogen alles weten wat ik online doe.

- Eens: mogen ze ook alles weten wat je offline doet?
- Oneens: Heb je dan iets te verbergen? Doe je dan iets verkeerd?

Wie het overleeft, komt er sterker uit.

- Duidelijk meegeven: uit alle onderzoeken blijkt dat mensen die gepest worden of slachtoffer zijn geweest van sexting dat hun hele leven verder meedragen.

Activiteit 4: Meerkeuzevragen

Doelstelling:

Een open gesprek tussen leerlingen en leerlingen vs. leerkrachten creëren omtrent de situatie binnen de eigen klas- en schoolsituatie rond pesten

Context van deze oefening:

Deze oefening komt dicht op de huid van de leerlingen. Afhankelijk van de groep kan u inschatten hoe ver u hiermee kan gaan. Het is sowieso de bedoeling dat het gesprek over de groep op algemeen niveau blijft en dat er geen specifieke personen geïdëntificeerd worden. Indien u weet heeft van (zwarte) pestsituaties die leven binnen de groep, wees dan extra voorzichtig en besteed bijzondere aandacht aan de slachtoffers.

Werkwijze:

Laat het rode en het groene blad hangen. Hang aan de andere twee muren een blauw en een geel blad.

Lees telkens de vraag en de vier antwoordmogelijkheden. Vermeld bij elke antwoordmogelijkheid telkens de kleur. Doe dit minstens twee keer.

De leerlingen krijgen vijf seconden om onder het blad van hun keuze te gaan staan.

De leerlingen mogen hun keuze toelichten.

Laat de leerlingen nadien de klas rondkijken en aangeven of de verdeling over de verschillende antwoorden overeenkomt met hoe zij de realiteit op school ervaren.

Vermeld duidelijk dat het niet de bedoeling is om het te hebben over specifieke personen maar over het totaalbeeld. Grijp in indien ze zich hier niet aan houden. Je kan ook zelf aangeven hoe jij dit als leerkracht ervaart/waarneemt.

Meerkeuzevragen:

- **Je lief vraagt om een pikante foto. Wat vind je de beste aanpak?**

Blauw No way! Niet doen!

Geel Hij/zij kan er één krijgen als hij/zij er zelf één terugstuurt.

Rood Als je zorgt dat jijzelf en de achtergrond niet herkenbaar zijn, is er geen probleem.

Groen Tuurlijk! Als je hem/haar niet vertrouwt, waarom is het dan je lief?

- **Wat vind jij van iemand wiens naaktfoto de ronde doet?**

Blauw Die persoon kan er niets aan doen. En het moet verschrikkelijk zijn om zoiets mee te maken.

Geel Toch een beetje dom om zo'n foto de wereld in te sturen...

Rood Zo'n foto maken doe je gewoon niet. Dat is vulgair.

Groen Eigen schuld, dikke bult.

- **Een vriend(in) van jou stuurt je een naaktfoto van zijn/haar ex. Wat doe je?**

Blauw Ik stuur de foto niet verder door

Geel Ik zou hem/haar persoonlijk zeggen dat ik het niet vind kunnen.

Rood Ik zou er op staan dat hij de foto onmiddellijk verwijdt en iedereen die hem gekregen heeft vraagt hetzelfde te doen

Groen Zo iemand is geen vriend

- **In een Whatsapp groep van school wordt een foto gedeeld van een meisje dat je kent van ziens. Al snel volgen er commentaren van de andere groepsleden. Wat doe je?**

Blauw Ik doe mee: het is belangrijk om er bij te horen en ik ken dat meisje niet.

Geel Ik doe helemaal niets.

Rood Ik post dat ik het niet vind kunnen en vraag de anderen er mee te stoppen.

Groen Ik breng een vertrouwensleerkracht op de hoogte.

- **Wat vind jij van de situatie op onze school als het over fout gelopen sexting gaat?**

Blauw Bij ons op school gebeurt dat niet

Geel Er doet wel eens een gênante foto de ronde, maar echt ver gaat dat nooit

Rood Ik krijg regelmatig seksueel getinte foto's via verschillende apps

Groen Bij ons op school gebeuren er dingen die even erg zijn als wat je ziet in de voorstelling

- **Hoe vind jij dat leerkrachten op school met sexting/cyberpesten omgaan?**

Blauw Ze lijken er weinig aandacht aan te besteden

Geel Ze praten er veel over, maar grijpen weinig in

Rood Ze straffen als ze feiten opmerken en daarmee is de kous af

Groen Ze doen hun best, maar weten lang niet alles wat gebeurt

B. Nabespreking aan de hand van personages en fragmenten

Doelstelling:

- Zich er van bewust zijn dat er verschillende manieren zijn om met problemen om te gaan en kritisch nadenken over de verschillende oplossingsstrategieën
- Zich leren inleven in de leefwereld van leeftijdsgenoten.
- zich bewust zijn van de eigen positie in de groep en bedenken en evalueren van mogelijke strategieën om deze positie te verbeteren

Context:

Deze oefening is een gelegenheid om op klasniveau te proberen open te praten over de relaties onderling, mogelijk pestgedrag en mogelijke oplossingen daarvoor. Als basis wordt er weer vertrokken van de personages van de voorstelling om van daaruit constructief-kritisch naar zichzelf en anderen te kijken.

Deze oefeningen kunnen de klas er ook toe aanzetten na te denken over de passieve rol die velen spelen bij pesterijen.

Stap 1: Uitdiepen van de personages

Werkwijze: Verdeel de klas in groepjes. Elk groepje krijgt/kiest één partij uit de voorstelling om rond te werken:

- Anna: het slachtoffer
- Thomas: de jongen die de foto voor het eerst verspreid
- De jongen die Thomas uitdaagt om de foto te bemachtigen
- Lisa: de vriendin van Anna
- De meelopers: degenen die commentaar geven op de foto
- De moeder van Anna en de directeur

Geef elk groepje de tijd om te antwoorden op onderstaande vragen. Geef duidelijk aan dat niet alle antwoorden in de voorstelling terug te vinden zijn: ze mogen hun eigen fantasie/inlevingsvermogen gebruiken. Er zijn dan ook geen 'goede' of 'foute' antwoorden.

Vragen:

- Omschrijf kort je personage.
- Welke rol speelt je personage in het verhaal? Wat is zijn/haar doel?
- Wat hoopt hij/zij daarmee te bereiken? Hoe voelt hij/zij zich daarbij? Waarom doet hij/zij wat hij doet volgens jou?
- Wat zou je personage volgens jou hebben kunnen doen om de vicieuze cirkel van het verhaal te doorbreken?
- Wat zijn de risico's daarvan? Waarom doet hij/zij dat niet? Welke gevaren loopt hij/zij daarbij?

- Wat zou de school kunnen doen om die risico's kleiner te maken?

Elk groepje presenteert kort aan de hele klas wat ze genoteerd hebben.

Neem zelf een moderatierol op en stel kritische vragen.

Betrek ook de rest van de groep: zijn ze het daarmee eens of zien zij het anders? En zo ja: hoe dan?

Stap 2: Wat houdt je tegen om in te grijpen?

Werkwijze: Deel onderstaand fragment uit aan de leerlingen:

*"Ik wil u iets laten zien.
Niks nieuws hoor.
Ge hebt het allemaal al gezien.
Ik ga u mijn borsten tonen.
Wat is 't?
Ik ben serieus.
Ik weet wat ge denkt.
"Die zit hier al een uur te janken:
Mijn borsten staan online.
Iedereen kan ze zien
Dat is niet eerlijk.
Ik ben er zo kapot van!
Ik wil dood.
En nu gaat ze ze zelf laten zien."
Ge hebt er echt nog altijd geen bal van begrepen hé.
Voor u zijn tieten tieten.
Maar dit gaat niet over borsten.
Dit gaat over mij.
De foto die ge subiet gaat zien, heb ik gemaakt.
Ik heb beslist ze mee te brengen.
En ik beslis om ze te laten zien.
Ik beslis.
Dat is het verschil.
Dat maakt het totaal iets anders.
Of is seks voor u hetzelfde als verkrachting?
Mijn borsten zijn godverdomme van mij.
Ik heb het recht om ze te tonen.
Waar, wanneer en aan wie ik wil.
Gij niet. Gij niet. Gij niet.
Maar ikke wel.
Als ge dat verschil niet ziet,
dan begrijpt ge er geen kloten van
Dan moogt ge subiet naar twee tieten kijken.
Wie 't verschil wel ziet,
kijkt naar een statement.
Veel plezier ermee. "*

Houd een klassikale nabespreking aan de hand van onderstaande vragen:

- Wat betekent dit fragment juist? Vat het samen in één zin.
- Ben je het daarmee eens? Waarom wel/niet?

2.2.Activiteiten rond sexting los van de voorstelling

A. Inleefoefening: de betrokken partijen bij uit de hand gelopen sexting

Child Focus legt momenteel nog de laatste hand aan deze oefening aan de hand van de reacties van enkele testpanels. Vanaf maandag 18 september 2017 kan u op <http://www.okontreir.be/sex-thing/> een aangepaste versie van deze lesmap downloaden waarin het draaiboek van deze werkvorm terug te vinden zal zijn. Dank voor uw begrip!

B. Creatieve oefening met slogans

Vorbereiding:

Zet de banken bij elkaar in het midden en laat iedereen errond gaan zitten zodat er een soort van cirkel gevormd wordt.

Stap 1: introductie

Leg uit dat het de bedoeling is om samen te brainstormen om goede slogans te bedenken voor een affichecampagne op school tegen pesten.

Leg hen uit dat er rond drie verschillende thema's gebrainstormd zal worden:

- Sexting in het algemeen; positieve en negatieve aspecten
- Een boodschap aan de verspreider:
maak duidelijk dat ongevraagd verspreiden van intieme foto's niet kan
- Een boodschap aan het slachtoffer:
Steek het slachtoffer een hart onder de riem

Vraag of de verschillende thema's duidelijk zijn en ga er wat dieper op in indien nodig.

Stap 2: tips bij het schrijven

Je kan volgende zes tips gebruiken om slogans te bedenken:

- Rijmen: eindrijm (rozen/blozen) maar ook klinkerrijm (diep/niet) of zelfde beginletters (ren je rot race)
- Woordspeling: een grappige associatie waarmee je een boodschap overdraagt; vb: hij zag haar wel zitten, maar zij zag hem niet staan
- Associëren: gebruik woorden die met het thema te maken hebben op een andere manier dan gebruikelijk; vb: iedereen de pot op! als slogan op een WC deur
- Verrassen: creëer een bepaalde verwachting en maak die dan niet waar; vb: het lijkt simpel... en dat is het ook

- Omkeren: verwijst naar iets dat iedereen kent, maar gebruik het tegenovergestelde vb: puberteit: als je ouders vervelend gaan doen
- Buiten de lijntjes kleuren: schrijf iets dat echt nergens op slaat maar wel mooi is; vb: de wereld ligt aan mijn voeten en hij kietelt

Stap 2: schrijven

Deel de werkbladen met de thema's uit. Doe dat als volgt: geef leerling 1 thema 1, 2 thema 2, 3 thema 3, 4 thema 4, 5 thema 1, 6 thema 2, 7 thema 3, 8 thema 4,...

Vraag de leerlingen nu om op het blad alles te schrijven wat in hun hoofd opkomt. Maak duidelijk dat het een groepsproces is: ze hoeven niet meteen een slogan te bedenken. Het is prima om gewoon een woord, een associatie, een gevoel, een idee,... op te schrijven.

Wanneer de inspiratie op is, schuiven ze het blad door naar de persoon links van hen. Hierop staat geen exacte timing omdat dat mensen verplicht te stoppen midden in een idee. Je bewaakt best wel dat de papieren niet te lang bijgehouden worden. Twee à drie minuten en dan het blad doorschuiven is een prima tempo.

Na een tijdje krijgen ze bladen waar anderen hun ideeën op geschreven hebben. Laat hen die gebruiken als inspiratie: ze kunnen daarbij associëren, ze verder aanvullen, in een andere context plaatsen,... Het is echt de bedoeling dat er samen geschreven wordt.

Er zijn bij dit alles maar twee regels:

- Hou een blad niet te lang bij en schrijf het niet zelf helemaal vol.
- Schrap niets; ook niet wat je zelf schreef. Schrijf ook geen oordeel over wat iemand anders schreef.

Stop de schrijffase als je merkt dat de leerlingen er genoeg van krijgen.

Stap 3: selecteren

Geef iedereen één kleur potlood; liefst elke leerling een andere kleur. Als dat niet kan, zorg voor zo veel mogelijk verschillende kleuren.

Laat de papieren opnieuw doorgeven en vraag de leerlingen nu om de ideeën/slogans die ze goed vinden, te omcirkelen.

Elke leerling mag zo veel ideeën omcirkelen als hij wil. Het is ook zeker niet verboden je eigen idee te omcirkelen.

Laat telkens het blad na één minuut doorschuiven. Door de verschillende kleuren, kan je op het einde zien welke slogans het best gevonden werden.

Stap 4: voorlezen

Laat elke leerling de twee meest omcirkelde teksten op zijn blad hardop voorlezen. Laat kort ruimte voor anderen om commentaar te geven.

Stap 5: posters maken

Typ de gekozen slogans in grote letters op een A3 of A4 blad. Gebruik een eenvoudige lay-out. Eventueel kan je naar de voorstelling verwijzen door te ondertekenen met 'Anna'.

Vergeet ook niet de gekozen slogans te delen op de Facebook pagina van de voorstelling:
<https://www.facebook.com/SexThingTheater/>

Deze oefening is gebaseerd op de methodiek van Loesje
<http://www.loesje.nl/>

C. '#Sextmasjien': Facebook chatbot voor jongeren

Vanaf 10 oktober 2017 kunnen jongeren via Facebook Messenger terecht bij '#Sextmasjien'.

Dit is een chatbot die jongeren uitdaagt om na te denken over sexting en de mogelijk onbedoelde gevolgen van sexten. De chatbot test de kennis van jongeren en confronteert hen met moeilijke situaties. Ze is toegankelijk via een Facebook-account en richt zich in de eerste plaats op jongeren tussen 13 en 16 jaar. De bot werd ontwikkeld door Mediaraven, in samenwerking met Child Focus.

Wanneer de jongeren zich aanmelden bij '#Sextmasjien' doorlopen ze verschillende geautomatiseerde scenario's. '#Sextmasjien' stuurt hen berichten en schotelt hen zo situaties voor waarbij ze moeten aangeven hoe zij zouden reageren. Ze leren hierbij denken vanuit de positie van slachtoffer en omstaander.

Jongeren kunnen deze dialoog aangaan op zichzelf of in een klascontext. Ze moeten hierbij beschikken over een apparaat (computer, tablet, smartphone) dat ingelogd is op Facebook.

'#Sextmasjien' is vanaf 10 oktober te vinden op www.sexting.be/sextmasjien. Daar is ook alle info terug te vinden over hoe aan te melden.

3. Website www.sexting.be

Sexting.be is een online platform waar leerkrachten en jongeren terecht kunnen voor tips en adviezen om op een goede manier om te gaan met sexting. Het platform wordt officieel gelanceerd op dinsdag 10 oktober 2017. Sexting.be is het resultaat van een samenwerking tussen Mediawijs, Sensoa, Child Focus, Jong & Van Zin en Theater De Nuance, met de steun van de Vlaamse Overheid en medegefinancierd door de Europese Unie.

Al deze organisaties brengen hun informatie, vormingen, werkvormen en activiteiten rond sexting samen op één adres.

U vindt er onder meer algemene info rond het fenomeen sexting, de drijfveren van jongeren om aan sexting te doen en info rond de juridische context.

Specifiek voor scholen vindt u er onder meer adviezen voor een sextingbeleid op schoolniveau, tips voor communicatie met leerlingen, een 10-stappenplan om om te gaan met fout gelopen sexting op school. Daarnaast krijgt u een overzicht van bestaande vormingen die op maat aangepast kunnen worden aan de specifieke context bij u op school.

Ook ouders en jongeren vinden er adviezen en een overzicht van interessante websites.

4. EHBS: Eerste Hulp bij Sexting

Wie met een hulpvraag zit in verband met uit de hand gelopen sexting kan terecht bij volgende organisaties:

Child Focus: Hulplijn Veilig Internet - 116000

Deze "Hulplijn voor een veilig internet" is bedoeld om al je vragen over veilig en verantwoord internetten te beantwoorden en om je te helpen indien je online problemen hebt. Onze gespecialiseerde consulenten zijn er om in alle vertrouwen naar jou te luisteren, om je raad te geven en om je door te verwijzen indien dit nodig is.

De hulplijn richt zich tot alle internetgebruikers: kinderen en jongeren, ouders en professionals (leerkrachten, schooldirecteuren, opvoeders, maatschappelijk werkers, enz.).

www.nupraatikerover.be

Ben je minderjarig en heb je vragen over seksueel misbruik? Word je seksueel lastig gevallen?

Word je vaak uitgescholden? Is er iemand die je fysiek pijn doet? Ken je iemand met zo'n probleem?

Wij kunnen helpen. Je kan hierover anoniem chatten met één van onze gespecialiseerde medewerkers.

nupraatikerover.be is een initiatief van de Vertrouwenscentra Kindermishandeling.

CAW: JAC

Het JAC helpt jongeren met al hun vragen en problemen. Problemen thuis? Op zoek naar je eigen stek? Vragen over seks? Slachtoffer van geweld of misbruik? Geldproblemen? Vragen over drugs? Of over pesten? Informatie nodig om zelfstandig te wonen? Of over

je rechten en plichten? ... Je kan bij het JAC terecht met elke vraag.

Je kan mailen, chatten, bellen of langsgaan op één van de contactpunten. Contactinfo van het JAC in je buurt, vind je op <http://www.jac.be/zoek-je-hulp>.

De zelfmoordlijn: 1813

Jammer genoeg vonden er recent enkele zelfdodingen plaats in Vlaanderen waarbij uit de hand gelopen sexting een rol speelde.

Als je zelf met suïcidale gedachten worstelt of iemand kent die dat doet, kan je terecht bij de 'Zelfmoordlijn'. Je kan bellen, chatten, mailen en je vind er tips over zelfhulp. <https://www.zelfmoord1813.be/>

1712: bij vragen over geweld

Ook hier kan je terecht met vragen over sexting en cyberpesten. Want ook dat zijn vormen van geweld. Je vindt er een luisterend oor en advies.

awel.be

'Awel' is een anoniem en laagdrempelig contactkanaal voor kinderen en jongeren met problemen. Awel wil luisteren, meevoelen en meedenken.

Je kan hen bellen, mailen, chatten of je vraag stellen op het forum. Alle info op www.awel.be.

'Awel' communiceerde recent naar de media dat ze door gebrek aan middelen slechts een klein deel van de oproepen en vragen kunnen behandelen. Dat is niet onbelangrijk om mee te nemen als u jongeren doorverwijst naar 'Awel'.

-

5. Inspiratiebronnen

Op 'sexting.be' kan u alle mogelijke info met betrekking tot sexting terugvinden. Maar daarnaast waren er enkele bronnen die een erg sterke impact hebben gehad tijdens het maken van de voorstelling. Die geven we u graag nog even mee.

Boek: 'Francien, laat je tieten nog eens zien'

Francien Reggelink werd het slachtoffer van uit de hand gelopen sexting in de middelbare school. Later kwam ze met haar verhaal naar buiten op de Nederlandse televisie. In dit boek doet ze haar persoonlijk verhaal in een voor jongeren erg toegankelijke taal.

Info en achterflap: <https://www.bol.com/nl/f/francien-laat-je-tieten-nog-eens-zien/9200000051780989/?country=BE>

Interview: moeder van een slachtoffer

De mama van een slachtoffer van secundaire sexting vertelt uitgebreid en openhartig hoe zij en haar dochter dit beleefd hebben. Daarnaast vind je to the point tips voor ouders van slachtoffers en verspreiders.

http://www.mijngeheim.nl/wp-content/uploads/2016/01/MG1510p26_31_SEXTING.pdf

Filmpje: Emma Holten (Engels)

De Zweedse journaliste Emma Holten werd slachtoffer van hacking waarna intieme foto's van haar de wereld rond gingen. Deze straffe getuigenis vormde de inspiratie voor het einde van de voorstelling.

<https://www.theguardian.com/commentisfree/video/2015/jan/21/naked-pictures-this-is-what-i-did-revenge-porn-emma-holten-video>